

Bijbelstudie Hervormingsdag

Sola fide: geloof alleen

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Romeinen 1:16, 17
Hervormingsdag

Doel

De kinderen

1. *weten* wat geloven is.
2. *beseffen* dat God, net als bij Maarten Luther, alleen door genade het geloof werkt.
3. *kunnen bidden om geloof*.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de kinderen met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

Psalmen en liederen

Psalm 28:5 Geloofd zij God, wiens open oren
Psalm 32:1 Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven
Psalm 32:3 'k Bekend', o HEER, aan U oprecht mijn zonden;
Psalm 32:6 Rechtvaardig volk, verheft uw blijde klanken
Psalm 46:6 De HEER, de God der legerscharen,
Psalm 89:8 Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Psalm 119:53 Uw Woord is mij een lamp voor mijnen voet
Psalm 119:65 Hoe wonderbaar is Uw getuigenis!

Lutherlied: Een vaste Burcht is onze God
Lutherlied

Lutherlied Duits: Ein Feste Burg ist unser Gott (https://www.youtube.com/watch?v=rOm1_ta4rGI)
Duitse Lutherlied

Gele zangbundel: Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad
Maarten Luther leerde het belang van het Woord van God verstaan.

Gele zangbundel: Alzo lief had God de wereld
Zaligheid alleen door het geloof in de Zoon van God.

Gele zangbundel: Genade groot van John Newton
Geloof alleen door Gods genade.

Gezangboek.nl: Amazing grace
Geloof alleen door Gods genade.

Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vraag en antwoord 11, 12, 13

Hier wordt gesproken over Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid.

HC vraag en antwoord 21

Hier wordt gesproken over de inhoud van een waar geloof.

HC vraag en antwoord 30

Hier wordt de zaligheid buiten Christus, zoals Maarten Luther eerst probeerde, verworpen.

HC vraag en antwoord 60, 61

‘Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?’ staat hier centraal.

HC vraag en antwoord 62, 63, 64, 86, 91

Hier wordt gesproken over de goede werken.

NGB art 22

Van onze rechtvaardigmaking door het geloof in Jezus Christus.

NGB art 23

Dat onze rechtvaardigmaking bestaat in de vergeving van de zonde en toerekening van de gehoorzaamheid van Christus

NGB art 24

Van de heiligmaking des mensen en de goede werken.

Exegese Romeinen 1:16, 17

16 Want ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.

17 Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Waarom dit tekstgedeelte?

Maarten Luther werd door de Heere stilgezet door het laatste (onderstreepte) gedeelte. Daarom lezen we dit Bijbelgedeelte met de kinderen. Dit citaat vinden we ook in Habakuk 2:4, Galaten 3:11 en Hebrëeën 10:38. In Romeinen 1:17 gebruikt Paulus dit citaat om te bewijzen dat de rechtvaardiging alléén plaatsvindt door het geloof.

Over de gemeente van Rome

In 57 na Christus schrijft Paulus de Romeinenbrief. In de hoofdstad van het Romeinse rijk worden veel afgoden gediend. Te midden van deze stad is er een Joods-Christelijke gemeente. Er zijn binnen de gemeente spanningen ontstaan tussen Joden die belijden dat Christus de Messias is en christenen uit de heidenen. Paulus gaat in zijn brief daarom uitgebreid in op de verhouding tussen Jood en heidenen.

Kern van de brief aan de Romeinen

Het Evangelie is Gods boodschap van verlossing voor Jood en heiden. Door het Evangelie verkondigt God aan onrechtvaardige mensen dat er verzoening is aangebracht in Zijn Zoon Jezus Christus. Romeinen 1:16 en 17 vormen de hoofdgedachten van de brief.

Exegese Romeinen 1 vers 16, 17

- *Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet:* Ondanks dat de wereld een gekruisigde Heiland veracht, spreekt Paulus vrijmoedig over Hem.
- *Een kracht Gods tot zaligheid:* Christus is het enige middel van God waardoor wij gered kunnen worden. Het Evangelie wordt wel aan ons allemaal aangeboden tot zaligheid, maar het wordt alleen levend en krachtig in ons hart door de werking van de Heilige Geest. De Heilige Geest werkt vervolgens het geloof.
- *Een iegelijk die gelooft:* alleen de gelovigen ervaren deze kracht tot behoud. Dit staat mooi beschreven in Hebrëeën 4:2.
- *Eerst den Jood, en ook den Griek:* God heeft Zijn beloften allereerst gegeven aan Israël (Hand. 13:46).
- *Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard:* In het Evangelie wordt ons de gerechtigheid van Christus geopenbaard. Hij heeft Gods Wet volkomen onderhouden en de straf op de overtredingen van de Wet gedragen.
- *Uit geloof, tot geloof:* dit wijst op de dagelijkse versterking van het geloof. Ons leven lang blijven wij aangewezen op het geloof om gerechtvaardigd te worden. Dit begint steeds weer met het aannemen van

- Christus' gerechtigheid en vervolgens met het steeds weer de toevlucht nemen tot Zijn gerechtigheid.
- *Rechtvaardige*: De rechtvaardige is degene die niet op iets van zichzelf steunt (Hab. 2:4), maar door het geloof in de rechte verhouding tot God staat; die op God vertrouwt en naar Zijn verbond leeft.
  - *De rechtvaardige zal uit het geloof leven*: door in Christus te geloven zijn we rechtvaardig voor God en ontvangen we het eeuwige leven!
  - *Rechtvaardig*: Rechtvaardigheid is een eigenschap van God. Zo is Hij en zo handelt Hij. God doet de zondaar recht door hem te straffen voor de overtreding van Zijn Wet. Niemand kan door zijn eigen werken rechtvaardig worden voor God (Rom. 3:20). In Zijn genade heeft God echter Christus gegeven als een verzoening voor de zonden. De gerechtigheid die Christus heeft aangebracht, wordt toegerekend in de weg van het geloof (Rom. 3:21-26). Dan verklaart God de zondaar vrij van zonde en straf en schenkt hem het recht op het eeuwige leven. Dit heet rechtvaardiging. In Adam is de schuld over alle mensen gekomen. In Christus komt Zijn verworven gerechtigheid over allen die bij Christus horen (Rom. 5).

Bron: BMU, Leer en Leven.

Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Danken dat we zalig kunnen worden door het geloof in de Heere Jezus Christus.
- Danken dat de Heere Maarten Luther gebruikte om de kerk te hervormen.
- Belijden dat we zoveel op Maarten Luther lijken en zo ongelovig zijn.
- Bidden dat de Heilige Geest ook aan ons persoonlijk het geloof schenkt.
- Bidden of de Heere God de dominees wijsheid wil geven bij het lezen en bestuderen van de Bijbel, zodat we bewaard blijven voor dwalingen.

Intro voorafgaand aan Bijbelstudie of vertelling

Schrijf met grote letters het woord **HERVORMINGSDAG** op een whiteboard of, als je dat niet hebt, een groot vel papier dat u aan de muur hangt. Vraag aan de kinderen waar ze bij dit woord aan denken en maak hier een woordweb van. U kunt hen zo nodig prikkelen met vragen als: Welke datum is het Hervormingsdag? Wat gebeurde er op 31 oktober 1517? Welke namen horen bij Hervormingsdag? Wat moet er eigenlijk her-vormd worden? Welk lied zingen we op Hervormingsdag?

Vertelschets

Beginzin

In het klooster in Wittenberg zit een monnik in zijn cel. Zijn hoofd rust op zijn handen. Hij is er moe van. Zo ontzettend moe! Elke keer weer is er die onrust in zijn hart. Hij verlangt zo naar vrede. Maar hoe kan hij die ooit krijgen?

Jeugd en studie

Wie is deze monnik? Het is Maarten Luther. Hij is in 1483 geboren in Eisleben. Maarten blijkt een slimme jongen te zijn. Zijn vader en moeder besluiten om hem naar school te laten gaan. Heel veel mensen kunnen dat in die tijd niet betalen, maar de ouders van Maarten wel. Maarten leert graag en veel. Hij kan al snel het Onze Vader en de Tien Geboden opzeggen. Zijn ouders en ook de meester op school zijn erg streng voor hem. Als er iets gebeurt wat niet goed is, krijgt hij ervan langs. Als zijn ouders al zo streng zijn, hoe streng moet de Heere dan wel niet zijn? vraagt Maarten zich af. Hij is erg bang voor de verschrikkelijke straf in de hel als hij een zonde zal doen tegen de Tien Geboden. Soms is die angst even weg, als hij ergens mee bezig is. Maar telkens komt ze toch weer terug. Maarten weet dat de Heere rechtvaardig is. Rechtvaardig betekent dat de Heere iedereen eerlijk geeft wat hij verdient. Iedere zonde verdient straf. En daarom is Maarten zo bang. Want hij weet dat hij heel vaak zonden doet. *Ook jouw zonden verdienen de straf van de Heere. De Heere kan niet net doen alsof er niets gebeurd is. Besef je*

dat?

Op een gegeven moment gaat Maarten naar de universiteit. Zijn vader wil dat hij advocaat wordt. Maarten studeert veel. Hij gaat vaak naar de bibliotheek. Daar leest hij in zijn studieboeken en ook in de Bijbel. Hij doet goed zijn best, bidt veel en probeert om zo goed mogelijk te doen wat God in de Bijbel geboden heeft en niet te doen wat Hij verboden heeft. Maar toch komt er geen vrede in zijn hart. *Misschien probeer jij ook wel om heel goed je best te doen, om veel goede dingen te doen en geen verkeerde dingen. Lukt dat? Nee hè. Op deze manier zul je geen vrede in je hart krijgen!*

Naar het klooster

Op een keer gaat Maarten een paar dagen naar zijn ouders. Op de terugweg naar de universiteit begint het ontzettend te onweren. Maarten probeert snel door te lopen om voor de bui in een veilige plek te zijn. Maar midden in het bos slaat de bliksem vlak naast hem in. Hij valt op de grond neer. Doodsbang is hij. 'Heilige Anna, help mij! Ik zal monnik worden!' schreeuwt hij. Als de onweersbui voorbij is, staat Maarten weer op en gaat verder naar de universiteit. Maar hij weet dat het niet voor lang meer zal zijn. Wat hij gezegd heeft, moet hij doen. Een paar dagen later klopt hij op de poort van het klooster in Erfurt. En nu zit hij daar in zijn kamertje. Zijn hoofd rust op zijn handen. Hij is er zo ontzettend moe van. Hij verlangt zo naar vrede. Maar nog steeds heeft hij geen vrede gevonden...

Maarten praat erover met de andere monniken in het klooster. Hij vindt het moeilijk dat hij bij zichzelf niet alleen een verlangen voelt in zijn hart naar de wereld buiten het klooster, maar dat er in zijn hart ook nog steeds zoveel verkeerde gedachten zijn. Maarten had gedacht dat dat wel over zou zijn als hij in het klooster zou zijn en zoveel tijd kon besteden aan bidden, Bijbellezen en goede dingen doen. Maar dat was niet zo. Hij had zijn boze hart meegenomen het klooster in. 'Ach joh', zeggen de andere monniken, 'doe toch niet zo moeilijk. Als je goede werken doet, komt het wel goed. Dan zul je vrede vinden.' Maar Luther vindt geen vrede. Geen wonder ook, denkt hij. Hoe kunnen er nu goede werken komen uit zo'n slecht hart als ik heb? *Daar had Luther helemaal gelijk in. Uit ons zondige hart kunnen geen goede werken voor God komen. Daar komen alleen maar dingen uit die misschien wel goed lijken, maar uiteindelijk alleen op onszelf gericht zijn en die God niet eren.*

Op een dag komt er een belangrijke man in het klooster. Hij heet Von Staupitz. Hij bezoekt regelmatig het klooster om te kijken en te horen hoe het daar gaat. Hij ziet dat Maarten het moeilijk heeft. Maarten vertelt hem alles, dat hij zo'n moeite doet om vrede te vinden voor zijn hart, maar dat het nog steeds niet lukt. 'Joh', zegt Von Staupitz, 'kijk dan naar Christus' lijden! Hij kwam voor al onze zonden.' Hij bedoelt daarmee: alles wat jij nog niet goed genoeg gedaan hebt, zal de Heere Jezus voor jou aanvullen, door Zijn offer op Golgotha. Maar ook dat geeft Luther geen vrede. Dus gaat hij ijverig door met bidden en vasten en Bijbellezen. Soms eet hij dagenlang niet. Hij wordt moe, maar wil niet in slaap vallen. Daarom slaat hij zich met een stok op zijn rug, zo erg dat het bloed er soms uitkomt. Op een dag leest hij in de Bijbel de tekst uit Romeinen 1:17: 'Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.' Luther begrijpt er niets van. Hoe kan hij, of een ander mens, nu ooit rechtvaardig zijn? Hij begrijpt niet dat dat alleen kan door de Heere Jezus. *Ieder mens is onrechtvaardig. In de Bijbel staat (Romeinen 3:10): 'Er is niemand rechtvaardig, ook niet één.' Ook jij niet. Maar iedere onrechtvaardige die gelooft in de Heere Jezus wordt door God gezien als een rechtvaardige. Dan ziet God niet meer jouw zonden, maar de gehoorzaamheid en volmaaktheid van de Heere Jezus voor jou. Geloof jij al in de Heere Jezus?*

Vrede gevonden door Jezus!

Het is een poos later. Ondertussen is Luther professor geworden aan de universiteit in Wittenberg. Hij mag de studenten nu lesgeven over wat de Bijbel leert. Ook preekt hij regelmatig in de kerk in Wittenberg. Een poosje geleden is hij naar Rome geweest. Wat was Luther daar blij mee, toen hij hoorde dat hij naar Rome moest gaan! Als hij in Rome was, moest hij toch wel vrede vinden voor zijn hart! Maar wat was dat tegengevallen. Hij had gedacht dat Rome een heilige stad zou zijn, waarin geen zonden gebeurden. Maar nog nergens was Luther zoveel zonde en verkeerde dingen tegengekomen als in Rome. Hij was op zijn knieën de Pilatustrap opgekropen. Ook dat had niet geholpen om vrede te krijgen in zijn hart. Vandaag is Luther weer in zijn Bijbel aan het lezen. Voor het lesgeven aan zijn studenten moet hij zelf ook veel onderzoek doen in de Bijbel. Weer leest hij de tekst uit Romeinen 1:17: 'Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.' En opeens ziet hij het! Hij had al die tijd geprobeerd zelf een rechtvaardig mens te worden. Maar hier staat het: alleen de Heere Jezus is rechtvaardig en als hij in Hem gelooft, is die rechtvaardigheid van de Heere Jezus ook voor hem. Hij voelt dat de Heere Zelf hem nu de betekenis liet zien en daarom kan hij het eindelijk begrijpen. Een onuitsprekelijke blijdschap en vrede komt in zijn

hart. Nu kan hij ook alle andere mensen en zijn studenten vertellen wat de éne grond is voor de zaligheid. *Zoals Luther alleen vrede vond doordat hij geloofde in de Heere Jezus, zo zul jij ook alleen vrede vinden als je gelooft in de Heere Jezus! Bid iedere dag de Heere om dat geloof.*

Strijd tegen Rome

Ondertussen zijn er nog héél veel mensen die wel denken dat zij zelf de zaligheid kunnen verdienen. *Denken wij dat diep in ons hart ook niet?* Dat hoorden zij immers iedere keer in de kerk. Op een gegeven moment komt er zelfs een monnik naar Duitsland, het land waar Luther woont, die aan de mensen vertelt dat zij een aflaatbrief kunnen kopen. Als zij dat doen, zullen hun zonden vergeven worden. Ze kunnen zelfs een aflaatbrief kopen voor mensen die al gestorven zijn, zodat die mensen gelijk naar de hemel kunnen. Of voor zonden die ze nog van plan zijn te gaan doen. Die worden dan ook alvast vergeven. Wat vindt Luther dat erg als hij het hoort! Alleen door het geloof in de Heere Jezus worden onze zonden vergeven. De mensen in Duitsland worden bedrogen door deze monnik, Tetzell! Op een dag schrijft Luther 95 regels op een groot papier, waarin uitgelegd wordt wat de Bijbel zegt over de vergeving van zonden, dat je alleen zalig kunt worden door het geloof. Op 31 oktober 1517 hangt Luther dat grote papier met wat spijkers op aan de deur van de kerk in Wittenberg. De volgende dag zien de mensen die naar de kerk komen, het papier hangen. Ze zijn nieuwsgierig wat erop staat, maar niet iedereen kan het lezen. De mensen die het wel kunnen lezen, lezen het hardop voor. De mensen zijn geschokt! Als dit waar is, dan is de aflaatbrief die ze gekocht hebben, niets waard. Maar ze voelen: dit is waar. Al gauw worden de 95 stellingen die Luther gemaakt heeft, vertaald en in heel veel landen verspreid. Iedereen kan nu lezen hoe het werkelijk is. Maar de paus, de baas van de kerk in Rome, wordt er boos om. Hij verdient geen geld meer nu de mensen geen aflaatbrieven meer kopen. Hij wordt heel boos op Luther en wil hem doden. Luther moet naar een belangrijke vergadering komen in de stad Worms. Er wordt aan hem gevraagd of hij wil verklaren dat alles wat hij geschreven heeft, niet waar is. Maar dat kan Luther niet. Alleen als de mensen zullen bewijzen dat hij dingen heeft geschreven die niet in de Bijbel staan, zal hij zeggen dat het niet waar is. Maar dat kunnen de mensen niet. Want Luther heeft alles opgeschreven zoals het in de Bijbel staat. O, wat is iedereen nu boos op Luther. De keizer zegt dat iedereen hem mag doden. Maar de Heere zorgt ervoor dat Luther veilig is. Hij duikt een poos onder op een kasteel dat diep verborgen is in de bossen, de Wartburg. Daar vertaalt hij de Bijbel in het Duits, zodat iedereen in Duitsland de boodschap van de Heere kan lezen. De boodschap van genade voor iedereen die met heel zijn hart vertrouwt op de Heere Jezus en Zijn offer op Golgotha. Later dicht Luther het lied 'Een vaste burcht is onze God'. De Heere gebruikte Luther om aan de mensen de verkeerde leer in de roomse kerk te laten zien en te vertellen wat de Bijbel ons leert.

Slotzin

Heb jij al ontdekt dat jouw hart hervorming nodig heeft, opnieuw gevormd moet worden? De Heere roept jou op om eerlijk je zonden aan Hem te vertellen. Weet je wat er gebeurt als je dat doet? Het staat in Psalm 32:5: 'Ik zei: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE. En Gij vergaf de ongerechtigheid van mijn zonde.' De Heere zal er dan ook voor zorgen dat je dat gelooft. Dat werkt de Heere in je hart. Niet omdat jij vergeving verdient, maar omdat Hij dat wil en verdiend heeft! Uit genade.

Antwoorden Bijbelstudie

Opdracht 1

- Deze opdracht is bedoeld om de kinderen ervan bewust te maken wat goede werken zijn en dat we hiermee nooit vrede kunnen krijgen en gered worden. Laat de kinderen de plaatjes verbinden aan de woorden die erbij horen. Wellicht weten de kinderen zelf nog andere voorbeelden te benoemen van goede werken. Deze werken zijn goed in onze ogen, maar benoem ook dat in de ogen van de Heere onze werken pas goed zijn als ze gedaan worden tot Zijn eer. Hij ziet het hart aan! In ons hart zit nog zoveel zonde, ook als we voor de buitenkant een goed werk doen.
- Onbewust zit diep in ieder hart de neiging om de zaligheid zelf te verdienen. Deze vraag wil de kinderen daarop wijzen. Waarom doe je je best om niet te zondigen? Is dat omdat je de Heere Jezus geen verdriet wilt doen? Of omdat je stiekem toch denkt dat je dan meer recht hebt om een nieuw hart van de Heere te krijgen?
- Het kan zijn dat de kinderen zich best gelukkig voelen met het doen van goede werken. Leg aan de kinderen uit

dat je pas echt gelukkig bent, echte blijdschap in je hart krijgt als je gelooft in de Heere Jezus. Maak dit ook gerust persoonlijk vanuit je eigen leven. Vraag eens aan de kinderen wie een ander woord weet voor 'gelukkig'. Je kunt dan denken aan 'zalig', 'bekeerd', 'rechtvaardig' etc. Je bent alleen gelukkig als je zalig/bekeerd/rechtvaardig bent.

Opdracht 2

Wat is geloven nu eigenlijk? Deze opdracht wil dat meer concreet maken voor de kinderen.

- Geloof is **weten** dat wat de Heere zegt in de **Bijbel** waar is: niet alleen met je verstand, maar ook met je hart.
- Geloof is **vluchten** naar de Heere **Jezus** met al je zonden. Maak dit concreet voor de kinderen. Hoe kun je vluchten naar de Heere Jezus? Dat uit zich in gebed.
- Geloof is **vertrouwen** dat de Heere Zijn **belofte** uit zal voeren.

In het plaatje staan verder de woorden Evangelie, vergeving, zaligheid, onverdiend, genade, waar, zonden, rechtvaardigheid. Met oudere kinderen zou je ook kunnen bespreken wat deze woorden met geloof te maken hebben. De Heere vraagt om geloof in het Evangelie: de blijde boodschap van vergeving van onze zonden door het bloed van de Heere Jezus. Dan is de rechtvaardigheid van de Heere Jezus voor ons, ook al zien en voelen wij dat vaak nog anders. Je weet dat het toch waar is. De Heere geeft geloof uit genade, onverdiend. Door het geloof krijgen we deel aan de eeuwige zaligheid, niet alleen na ons leven, maar ook nu al.

Je zou ook het filmpje over het kernwoord 'geloof' van ABC van het geloof kunnen bekijken met de kinderen:

<https://abcvoorkinderen.nl/geloof>.

De vraag 'Geloof jij?' is een vraag die bedoeld is om de vertaalslag naar het eigen leven van de kinderen te maken. Laat ze hierover nadenken. Als iemand iets wil delen hierover in de groep, is het goed om hier ruimte aan te geven. Benadruk dat het van levensbelang is om te geloven. Met ongeloof doen we de Heere meer verdriet dan met enige andere zonde. Zonder geloof zijn wij onrechtvaardig voor God en zullen we de straf op de zonden zelf voor eeuwig moeten dragen!

Besprek met de kinderen dat de Heilige Geest geloof in ons kan en wil werken. De Heere heeft dit beloofd in de Bijbel en bij de Heilige Doop. Moedig de kinderen aan om te bidden om de vervulling van de belofte van de Heere. We hoeven niet aan de Heere te vragen of Hij geloof wil geven, want Hij heeft beloofd dat Hij het zal doen. Daar mogen we de Heere aan herinneren in gebed. Niet brutaal, maar wel vrijmoedig, omdat Hij het beloofd heeft en trouw is, niet liegen kan. Laat dit ook terugkomen in het dankgebed aan het eind van de clubbijeenkomst.

Opdracht 3

Het is mooi om de betekenis van de tekst ook met de kinderen te bespreken. Wat is een rechtvaardige? In dit woord zit het woord 'recht': je staat recht voor God, het is goed tussen God en jou. Dan is er niets wat scheiding maakt tussen Hem en jou, geen zonde meer. Je kunt alleen rechtvaardig zijn door de vergeving van je zonden door de Heere Jezus. God ziet dan niet meer jouw onrechtvaardigheid (jouw zonden), maar de rechtvaardigheid (gehoorzaamheid en volmaaktheid) van de Heere Jezus voor jou, door het geloof in Hem.

Tips om de tekst aan te leren aan de kinderen:

- Schrijf de tekst op het (digi)bord en veeg na elke keer opzeggen met elkaar een woord uit, zodat de kinderen steeds meer uit hun hoofd moeten opzeggen.
- Schrijf ieder woord van de tekst op een apart A4 en draai er na iedere keer opzeggen één om.
- Bedenk samen met de kinderen gebaren bij de tekst en maak deze bij het opzeggen, zodat de kinderen de tekst beter onthouden.
- Varieer in wie je de tekst op laat zeggen: jij, iedereen, meisjes, jongens, kinderen zonder jou, kinderen met blauwe ogen etc.
- Zeg om de beurt een woord van de tekst: jij, kinderen, jij, kinderen etc.

Als je tijd over hebt...

De uitkomst is 'Een vaste burcht is onze God'. Zing dit lied met elkaar!

Verwerking

Zweeds loopspel 'Luther'

Bij een Zweeds loopspel hangen er allemaal vragen rondom een centrale plek. Kinderen gaan op zoek naar deze vragen en op de centrale plek vullen ze op hun eigen antwoordenblad het antwoord in. Bij de vragen staan dan ook altijd nummers, zodat op het antwoordenblad bij het juiste nummer het juiste antwoord kan worden ingevuld.

Een paar tips:

- Laat de kinderen samenwerken in groepjes van 2, zodat ze elkaar kunnen helpen.
- Verspreid de kaartjes kriskras op heel verschillende plaatsen, zodat de kinderen even flink aan het zoeken gaan. Dit maakt het spel extra spannend.
- Je kunt een prijs beloven aan het groepje dat als eerste alle antwoorden juist heeft ingevuld.
- De antwoorden op de vragen in dit Zweeds Loopspel zijn als het goed is allemaal naar voren gekomen in het verhaal. Toch kan het niveau voor heel jonge kinderen wat hoog liggen, een idee zou dan zijn om een ouder en jonger kind samen te laten werken.
- Kopieer de teken- of puzzelbladen uit deze handleiding, zodat de kinderen daarmee aan de slag kunnen als ze klaar zijn met het loopspel.

Nodig:

- Onderstaande vragenblaadjes > opgehangen door de za(a)l(en) en/of buiten.
- Potlood en antwoordenblad per groepje.
- Onderstaand antwoordenblad.

Vraag 1: In welke plaats sloeg
Maarten Luther de 95 stellingen aan
de deur?

- a. Erfurt
  - b. Wittenberg
  - c. Rome
  - d. Worms
-

Vraag 2: In welk jaar leerde Maarten
Luther dat je alleen door het geloof
zalig kon worden?

- a. 1517
- b. 1523
- c. 1803

Vraag 3: Waar was Luther zo ijverig
naar op zoek?

- a. Geld
- b. Vrede
- c. Eten

Vraag 4: Wat moest Luther eigenlijk
worden van zijn vader?

- a. Rechter
- b. Leraar
- c. Advocaat

Vraag 5: Waardoor wilde Maarten Luther monnik worden?

- a. Hij was bang tijdens onweer
- b. Hij hield van stilte
- c. Hij wilde graag in de Bijbel lezen

Vraag 6: Hoe dacht Luther vrede te kunnen krijgen?

- a. Door niet te slapen
- b. Door veel geld te geven
- c. Door goed zijn best te doen

Vraag 7: Hoe heette de monnik die
aflaatbrieven verkocht?

- a. Von Staupitz
- b. Tetzl
- c. Frederik

Vraag 8: In welke taal vertaalde
Luther de Bijbel?

- a. Nederlands
- b. Duits
- c. Engels

Vraag 9: Op welk kasteel was Luther ondergedoken?

- a. Wartburg
- b. Heidelberg
- c. Lichtenstein

Vraag 10: Wat had Luther in Rome gedaan?

- a. Geknield voor de paus
- b. De Pieterskerk bezocht
- c. De Pilatustrap op zijn knieën opgekropen

Vraag 11: Waar staat de tekst die Luther vrede geeft?

- a. Romeinen 3:20
- b. Romeinen 1:17
- c. Romeinen 5:1

Vraag 12: Waar werd Maarten Luther geboren?

- a. Eisleben
- b. Mansfeld
- c. Erfurt

- Vraag 13: Maarten was eerst bang voor God. Hoe kwam dat?
- a. Dat zei de dominee
  - b. Dat had hij gedroomd
  - c. Zijn ouders waren heel streng voor hem

Antwoordenblad (kinderen) Zweeds Loopspel Luther

Namen: _____

Zoek de vragenbladen op, beantwoord de vraag en vul het juiste antwoord in op dit formulier.

1.

8.

2.

9.

3.

10.

4.

11.

5.

12.

6.

13.

7.

Succes!!!

Antwoordenblad (leiding) Zweeds Loopspel Luther

1. b

8. b

2. a

9. a

3. b

10. c

4. c

11. b

5. a

12. a

6. c

13. c

7. b

Knutselwerkje

Maak met elkaar de 95 stellingen van Maarten Luther na.

Bedenk samen met de kinderen wat zij belangrijk vinden om met anderen te delen over het geloof, de Bijbel, God.

Schrijf dit op een groot vel papier.

Laat de kinderen dit op de deur of de muur plakken met plakband.

Je kunt dit als groepsactiviteit doen, je kunt ook ieder kind apart een blad met stellingen laten maken.

Boekenlegger

Kopieer de bladwijzer hieronder voor alle kinderen.

Kleur de bladwijzer in en versier hem eventueel mooi met stickers, stempelstiften, glitters etc.

Knip de bladwijzer uit.

Lamineer of plastificeer de bladwijzer.

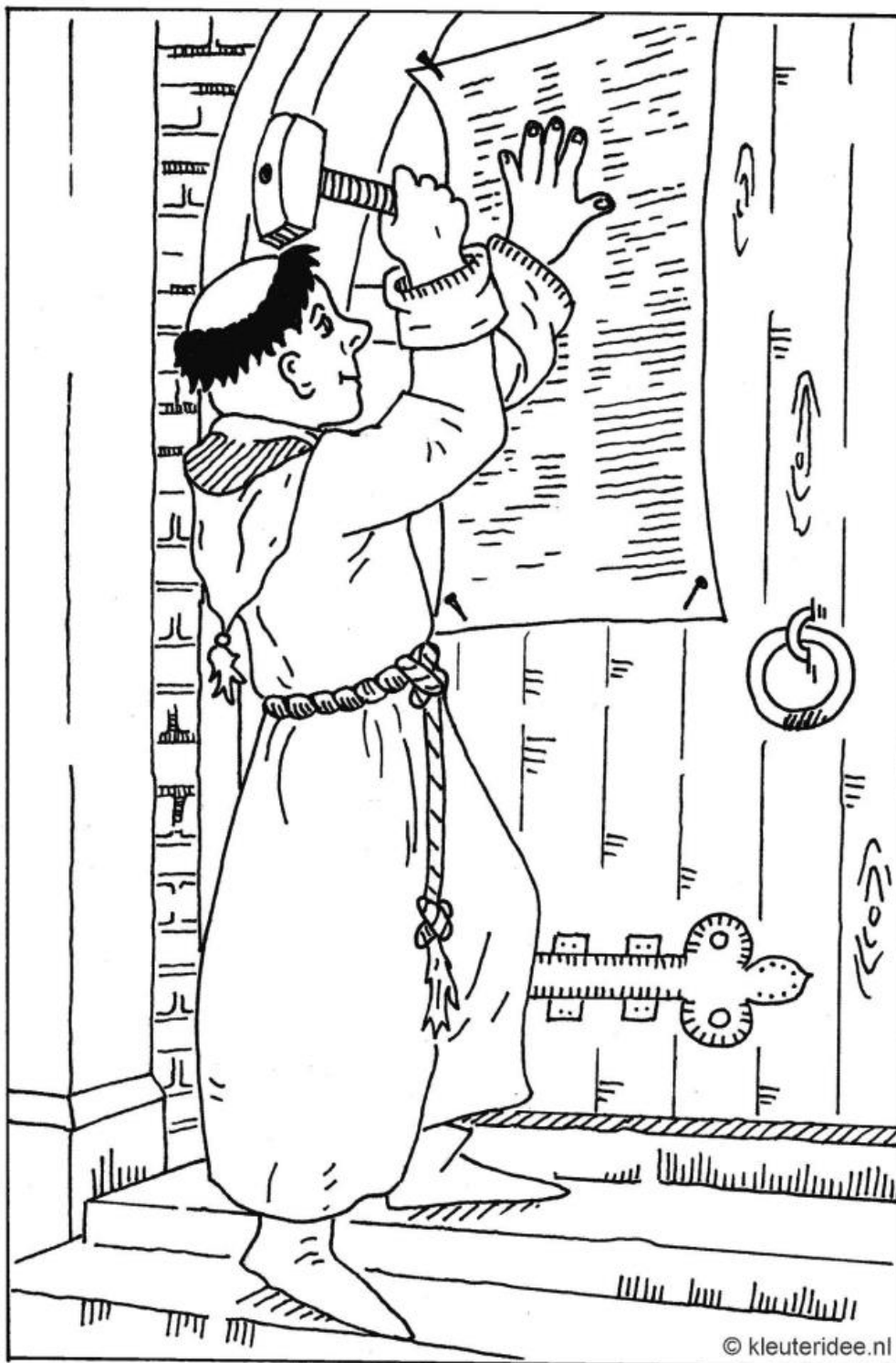
Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is bij iedere Bijbelstudie een apart A4-vel gemaakt, met één verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Hervormingsdag

Kleur de plaat mooi in!

Besprek vraag 1 uit het Bijbelstudieboekje.